

TARIM ARACISI MESLEK KRİTERLERİ TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ARAYIŞI

TARIM ARACISI MESLEK KRİTERLERİ TÜRKİYE İÇİN BİR MODEL ARAYIŞI

E. Emre Yaşkeçeli, Adana-2017

Tarım Aracılığı Meslek Kriterleri: Türkiye İçin Bir Model Arayışı

Raporu Hazırlayan	Ertan Karabıyık Sinem Bayraktar
Katkıda Bulunanlar	Saniye Dedeoğlu Cemre Yaşkeçeli
Program Yöneticisi	Sinem Bayraktar
Program İdari İşler ve Finans Asistanı	Cemre Yaşkeçeli
Araştırma Asistanları	Necmettin Yemiş Aslı Şahankaya
Çeviri ve Editörlük	Kennedy Ajans
Son Okuma	Sinem Bayraktar (İngilizce) Cemre Yaşkeçeli (Türkçe)
Tasarım ve Veri Görselleştirme	Kurtuluş Karaşın Özlem Zehir
Kapak Fotoğrafı	E. Emre Yaşkeçeli
1. Basım	Eylül 2018, Ankara

 Bu yayın bir kamu malıdır. Bir kısmından veya tamamından alıntı yapılabilmesi ve çoğaltılabilmesi için Kalkınma Atölyesi'nden izin alınmasına gerek yoktur.

ÖNSÖZ

UNICEF Türkiye'nin finansal ve teknik desteği ile Kalkınma Atölyesi tarafından Ocak 2017-Aralık 2018 tarihleri arasında yürütülen Türkiye'de Çocuk İşçiliği ile Mücadele Programı kapsamında ***Bir Yevmiye Bir Yevmiyedir: Tarım Aracıları ve Türkiye'de Tarımsal Üretimde Çocuk İşçiliği Araştırması*** gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada tarım araçlarının mevsimlik tarımsal üretimde çocuk işçiliğinin ortaya çıkmasında, devam etmesinde ve engellenmesindeki etkisi analiz edilmiştir. Araştırmanın ve bağlı olduğu Türkiye'de Çocuk İşçiliği ile Mücadele Programı'nın ana hedefi çocuk işçiliğinin yoğun olduğu mevsimlik tarım işçiliğini odak alan araştırma ve savunma çalışmalarıyla kanıt temelli politika önerileri ve araçları geliştirmektir. Bu amaçla tarım aracılığı meslek kriterlerinin belirlenmesi ve tarım aracılığının bir meslek olarak kabul edilmesi, tarım aracılığı faaliyetlerinin kayıt altına alınması, tarımsal üretimde kayıtdışlığın önlenmesi, çocuk işçiliği ile mücadele ve tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için bir model olarak önerilmektedir.

Türkiye'de tarım araçları; tarımsal üretimde işçi ile işvereni belirli zaman için işçi sayısı ve niteliğine göre buluşturan, bunu belirli bir ücret karşılığında yapan, işçilerin mahalli olduğu kadar ulusal ölçekte istihdamını da organize eden kişilerdir. Tarım araçlarının tarımsal üretimde işgücü arz ve talebinin buluşmasında rolleri olduğu kadar özellikle gezici olan mevsimlik tarım işçilerinin yaşam koşullarına da etkileri söz konusudur. Bunlara ek olarak, *Bir Yevmiye Bir Yevmiyedir* başlıklı raporda da tartışıldığı üzere, tarım araçlarının tarımsal üretimde çocuk işçiliğinin ortaya çıkışı, yaygınlığı ya da engellenmesine katkıları bulunmaktadır. Hem mahalli hem de gezici tarım işçiliğinde genellikle çocukların hangi işlerde, ne kadar süre veya hangi koşullarda çalışıp çalışmayacağına, tarımsal üretimdeki ücret tiplerine göre çocukların çalışma yaşının kaç olacağına kadar söz ve rol sahibidirler.

İşçi ailelerin ve çocukların hayatlarına dair hayati ve önemli koşulları temin eden veya bunlara yönelik kararlar içeren tarım aracılığı işi uluslararası standartlara göre sınıflandırılan Türkiye İş Kurumu Meslek Sözlüğü'nde yer almasına karşın henüz standartları belirlenmemiş mesleklerdendir. Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri, Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği'nde belirtilen koşulları yerine getiren herkese Tarım Aracısı İzin Belgesi vermektedir. Bu belgenin verildiği kişinin herhangi bir yeterlilik sahibi olma veya eğitim alma gibi koşulları yerine getirmesi gerekmemektedir. Standartlarının belirlenmemesi dolayısıyla bu mesleği icra etmek amacıyla özel bir niteliğe veya koşula ihtiyaç duyulmamaktadır.

Mevsimlik tarımsal üretimde başta çocuk işçiliğiyle mücadele olmak üzere, mevsimlik tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve böylece insan haklarının temini ve ihlallerin engellenmesi için bu belgede tarım aracılığı meslek standartlarının belirlenmesi önerilmekte ve taslak bir teklif sunulmaktadır. Bu amaçla öncelikle tarımsal üretimde aracılık sistemleri ve standartları belirlenmiş, araçların görev tanımları çeşitli hukuksal düzenlemelerle netleştirilmiş olan Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'taki örnek uygulamalara yer verilmiştir.

Kurulduğu 2004 yılından beri yoğunlukla mevsimlik gezici tarım işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve bu sektördeki çocuk işçiliği ile mücadele konusunda araştırmalar ve analizlerle kanıt temelli savunu çalışmaları yürüten Kalkınma Atölyesi, tarım aracılığı meslek standartlarının belirlenerek tarım aracılığının meslek olmasının onayından sonra da araçların mesleki örgütlenmelerinin çocuk işçiliğiyle mücadelede önemli bir adım olduğunu düşünmektedir. Bu rapor tarım araçlarının meslek olarak kabul edilmesi ve uygulama standartlarının geliştirilmesi sürecinin ilk adımını oluşturmak için hazırlanmıştır.

Kalkınma Atölyesi
Eylül 2018,
Ankara

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BK	Birleşik Krallık
GBP	İngiliz Poundu
GLAA	BK Aracılar ve Emek Sömürüsü Otoritesi–Gangmasters and Labour Abuse Authority
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ISCO	Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması–International Standard Classification of Occupations
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
MSPA	Göçmen ve Mevsimlik Tarım Koruma Kanunu–Migrant and Seasonal Agricultural Protection Act
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
NASS	ABD Tarım Bakanlığı Ulusal Tarımsal İstatistik Hizmetleri–National Agricultural Statistics Service
OXFAM	Oxford Committee for Famine Relief
UMS	Ulusal Meslek Standardı
UNICEF	Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
Kısaltmalar.....	6
Bölüm 1	11
Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'ta Tarım Aracılığını Düzenleme Uygulamaları	
Bölüm 2	31
Tarım Aracılığı, Meslek Standardı ve Süreçler	
Bölüm 3	45
Tarım Aracısı Meslek Standardı Taslağı	
Sonuç	54

Bölüm 1

Amerika Birleşik
Devletleri ve
Birleşik Krallık'ta
Tarım Aracılığını
Düzenleme
Uygulamaları

Bir Yevmiye Bir Yevmiyedir: Tarım Aracıları ve Türkiye’de Tarımsal Üretimde Çocuk İşçiliği Raporu tarım araçlarının mevsimlik tarımsal üretimde çocuk işçiliğinin ortaya çıkmasında, devam etmesinde ve engellenmesindeki rollerini analiz etmektedir. Bu rapora kaynaklık eden araştırma ve literatür taraması göstermektedir ki; tarımsal üretimde işgücü piyasasının kilit noktalarından olan tarım aracılığı, işgücü arz ve talebini bir araya getiren ve hem arz hem de talep eden ile güçlü ve etkili bağı olan bir kurumsal pratiktir. Bir coğrafyada, bir ülkede tarımsal üretimin ekonomik değeri, hacmi, gücü ve ihtiyaçları dahil mevcut durumu ve hatta geleceğine dair öngörülen dönüşümü ve değişimi, tarım aracılığı mekanizmasının nasıl bir bağlamda yer aldığını anlamak açısından önemlidir. Bu nedenle **Tarım Aracılığı Meslek Kriterleri Raporu**’nun bu bölümünde, mevsimlik tarım işçiliği ve tarım aracılığı mekanizmasına ilişkin dünyadan modellerin hangi yöntem ve araçlar kullanılarak uygulandığı ve bu modellerin uygulandığı ülkelerin tarımsal üretim ve işgücü yapısına dair veriler ile tarım aracılığı ve mevsimlik tarım işçiliğine dair uygulamalar hakkında bilgi verilmektedir. Dünya’da uygulamaların Türkiye’de uygulanabilirliğine dair analiz içermeyen bu önermelerin daha detaylı incelenmesi ve değerlendirilmesi ayrıca önerilmektedir.

Tarım Aracılığı Sertifikası ve Kayıt Sistemi ile Tarım Araçlarının Eş-İşveren Statüsü

Mevsimlik tarım işçiliği ve tarımsal üretim/işçilik kendine has yapısı, işleyişi, gerektirdiği koşullar ve içerdiği dinamikler nedeniyle, çoğu zaman az gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmiş ülke veya coğrafya fark etmeksizin benzer motifleri taşımaktadır. Bu üretim sürecinde çoğunlukla göçmenler, yabancı uyruklular ve toplumun yoksul, düşük eğitimli, kırsaldaki, topraksız/mülksüz kesiminden aile veya hane bazlı işçi gruplarının yer aldığı görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, genellikle kayıtdışı olması sebebiyle sorunları ve hak ihlallerini görünmez kılan tarımsal üretimdeki işçiliğe dair düzenlemeler yapmayı hedefleyen mevzuatı ve mekanizmaları olan ülkelerdendir. Amerika Birleşik Devletleri’nde tarımsal üretime dair verilerde Tarım Bakanlığı dahil olmak üzere resmî kurumlar tarafından kullanılan tanımlama 'farm work' yani çiftlik üretimidir. Burada bahsedilen çiftlikler bitkisel üretimin yapıldığı tarlaları ya da seraları veya hayvansal üretim yapılan alanları içermektedir. Aynı nedenle çalışanlara 'farmer'; çiftçi ya da çiftlik işçileri denilmektedir. 2012-2014 yılı verilerine göre toplam tarımsal alan oranı¹ yüzde 45 olan ABD’de 2016 itibarıyla 2 milyon 60 bin çiftlik, toplam 911 milyon acre (1 acre yaklaşık 4,06 dekadır) tarım alanını kaplamaktadır.² Ortalama çiftlik büyüklüğü ise 442 acredir. Çiftlik sayısında Texas eyaleti 241 bin 500 çiftlik ve 129 bin 800 acre alan ile başı çekerken, ortalama çiftlik

¹ The World Bank. Table 3.2 World Development Indicators: Agricultural inputs
<http://wdi.worldbank.org/table/3.2>

² Farms and Land in Farms 2016 Summary (February 2017) United States Department of Agriculture- USDA, National Agricultural Statistics Service, sayfa 7-8

büyüklüğü 537 acredir.³ Öte yandan Wyoming'deki 30 bin 300 acrelik 11 bin 600 çiftliğin ortalama büyüklüğü 2.612 acredir. Çiftliklerin sayısı ve arazi büyüklükleri üretimi dolayısıyla işgücü ihtiyacını etkilemektedir. Tarımın işkolunun ülke ekonomisindeki payı incelendiğinde GSYH (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla) – sektörel dağılımı şöyledir; Tarım yüzde 1,6, sanayi yüzde 18,39, hizmetler yüzde 79,99⁴. 2016 Aralık itibariyle ABD'nin tarımsal ticareti ve bilanço toplam değeri olarak, yıllık 129 milyar ABD dolar ihracatı, 113 milyar ABD dolar ise ithalatı olmuştur.⁵

İhraç edilen tarımsal ürünler⁶ şöyledir; hayvansal ürünler, kırmızı et ve ürünleri, kümes hayvanları eti ve ürünleri, süt ürünleri, deriler, buğday, pirinç, mısır, hayvan yemleri ve yağ yemleri, soya, diğer yağ tohumları, bitkisel yağlar, taze meyveler, kurutulmuş ya da işlenmiş meyveler, meyve suları, taze sebzeler, işlenmiş ya da salamura sebzeler, ağaç yemişleri; badem, fındık, Antep fıstığı gibi, şarap, pamuk ve pamuk elyafı, işlenmemiş tütün, şeker ve tropikal ürünler.⁷

ABD'de tarımsal üretimde işgücüne ödenen ortalama ücretlere⁸ bakıldığında, Mayıs 2016 itibariyle tarım işçiliği ücreti yıllık 22.540 dolar, saat başı ücret 10,83 dolar⁹ olmuştur. Tarım aracılığı (farm labor contractor) ücreti ise yıllık 47.290 dolar, saat başı ücret 22,74 dolar¹⁰ olarak açıklanmıştır. ABD'de tarımsal üretimde çalışanların sorunları özetle¹¹ şöyledir;

³ İbid, sayfa 9

⁴ The World Bank Data. Employment in agriculture (% of total employment); USA data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS?end=2016&locations=US&start=1960&view=chart

⁵ U.S. Agricultural Trade Data Update (09.06.2017) United States Department of Agriculture, Economic Research Services www.ers.usda.gov/data-products/foreign-agricultural-trade-of-the-united-states-fatus/us-agricultural-trade-data-update/#Latest

⁶ Bitkisel üretim (crop production), seracılık (horticulture), hayvancılık dahil.

⁷ U.S. agricultural exports, year-to-date and current months, Preliminary data. Kaynak: ERS summary of data released by Census Bureau, U.S. Department of Commerce, through December 7, 2016. www.ers.usda.gov/data-products/foreign-agricultural-trade-of-the-united-states-fatus/us-agricultural-trade-data-update/#Latest U.S. Agricultural Trade

⁸ Adil Emek Standartları Kanunu (Fair Labor Standarts Act) 24 Temmuz 2009 tarihli asgari maaş (saat başına) 7,25 ABD Dolarıdır. Eyaletler ayrıca kendi asgari maaş seviyelerini belirlemektedir. 20 Eylül 2016'da Çalışma Bakanlığı 13658 nolu Kararname 1 Ocak 2017'den itibaren ile asgari ücret oranının saat başı 10,20 ABD Dolarına yükseldiğini duyurmuştur. Buna ek olarak, 1 Ocak 2017'den itibaren, süreli sözleşmelerle veya bu sözleşmelerle bağlantılı olarak işlem yapan eğitilmiş çalışanlara genellikle saat başı 6,80 ABD Doları asgari nakit ücret ödenmesi gerekmektedir.

Executive Order 13658, Establishing a Minimum Wage for Contractors, Notice of Wage Change (20.09.2016) U.S. Government Publishing Office, Federal Register Volume 81, Issue 182 www.gpo.gov/fdsys/search/pagedetails.action?collectionCode=FR&browsePath=2016%2F09%2F09-20%5C%2F3%2FLabor+Department&granuleId=2016-22515&packageId=FR-2016-09-20&fromBrowse=true

⁹ Occupational Outlook Handbook (17.12. 2015) U.S. Department of Labor, Bureau of Labour Statistics www.bls.gov/ooh/farming-fishing-and-forestry/agricultural-workers.htm

¹⁰ Occupational Employment and Wages, Farm Labor Contractors (May 2016) Department of Labor, Bureau of Labour Statistics www.bls.gov/oes/current/oes131074.htm

¹¹ Martin, Philip, Jakson-Smith, Douglas (2013) An Overview of Farm Labor in the United States, NARDEP policy brief.

E. Emre Yaşkeçeli, Adana-2017

düşük ücretler, ücret-emek adaletsizliği, sosyal güvence eksikliği, tehlikeli çalışma, iş güvenliği ve sağlığı riskleri ve sorunları, kötü veya yetersiz barınma koşulları, uzun ve aralıksız çalışma saatleri, sınırlı ya da mevcut olmayan sağlık sigortası ve hizmetlere erişim, belgesiz çalışma (göçmenler için), izolasyon, ayrımcılık, okul terk ve devamsızlık, çocuk işçiliği.

Tarımsal üretim işgücü piyasasında yoğunlukla ABD ve Meksika vatandaşları yer alırken, Orta Amerika ülkelerinden (Jamaika, Haiti, Guatemala, Honduras, Porto Riko, Dominik Cumhuriyeti) göçmenler de bulunmaktadır. İş bulma yöntemi olarak doğrudan çiftlik/arazi sahibi ile anlaşma dışında, 'farm labor contractor' denilen tarım aracılığı mekanizması da kullanılmaktadır.

Aşağıda yer verilen uygulamalar, tarımsal üretimde işçiler ile işverenleri bir araya getiren tarım araçlarının kayıt altına alınmasına ve dolayısıyla hak temelli bir yaklaşımla belirlenen standartların uygulanması, izlenmesi ve raporlanması, denetlenmesi açısından önemli modellerdir.

ABD Çalışma Bakanlığı, Ücretlendirme ve Mesai Bölümü tarafından uygulanan, tarım araçları ve mevsimlik tarım işçilerinin korunmasına dair ek önlemler ve genel ilkeler olmak üzere beş bölümden oluşan *Göçmen ve Mevsimlik Tarım Koruma Kanunun-Migrant and Seasonal Agricultural Protection Act (MSPA)*¹²nun ana amacı “göçmen ve mevsimlik tarım işçilerinin korunmasını sağlamak ve işgücü araçlarının kaydını yapmaktır”.

NC Farmworker Institute (2008) North Carolina Farmworker Health Facts
www.saf-unite.org/sites/default/files/ncfarmworkerhealthfacts.pdf
 Farmworker Advocacy Network, Farmworker Facts <http://ncfan.org/farmworker-facts/>

¹² United States Department of Labour, Wage and Hour Division (WHD), Migrant and Seasonal Agricultural Protection Act (MSPA) www.dol.gov/whd/regs/statutes/0001.mspsa.htm

1963'te kabul edilen kanun¹³ ile kurulan *Tarım Aracıları Kayıt Sistemi* (Farm Labor Contractor Registration), *Tarım Aracıları Listesi* (MSPA Farm Labor Contractor Listing)¹⁴ ve *Tarım Aracısı İşçisi Listesi*'ni (MSPA Farm Labor Contractor Employee Listing)¹⁵ içermektedir. Ayrıca, *Yetersiz/Geçersiz Aracı Listesi* (MSPA Ineligible Contractors Listing) ile sertifikası olmayan (ya da süresi geçmiş) tarım aracıları duyurulmaktadır. Listeler üç ayda bir güncellenmekte olup, geçerli sertifika sahiplerinin ad, fiziksel adres bilgileri ile sertifikanın son kullanma tarihi ile numarasını içerir. Listede ayrıca, aracının işçileri nakletmek için araç sahibi olmaya veya bu araçları kullanmaya yetkili olup olmadığı da belirtilmektedir.

Örnek Tarım Aracısı Listesi

Sertifika Numarası	Tüzel kişi ya da kişi	Şehir	Eyalet	Şirket türü	Araç Kullanma	Barınma	Ulaşım	Sertifikanın Geçerlilik Tarihi
C-09-873228-I-17-R	24/7 Farm Labor Contracting, INC.	Strathmore	CA	Şirket	Hayır	Hayır	Hayır	09.30.2017
C-09-112469-F-18-R	3 Brothers Contracting, INC.	Madera	CA	Şirket	Hayır	Hayır	Hayır	06.30.2018
C-09-649964-F-18-R	3 Diamonds AG, INC.	Reedley	CA	Şirket	Hayır	Hayır	Hayır	06.06.2018
C-09-759567-F-17-I	3 Sons Farm Labor, INC.	Madera	CA	Şirket	Hayır	Hayır	Hayır	06.21.2017
C-09-226829-L-18-R	3B'S Forestry INC.	Medford	OR	Şirket	Hayır	Hayır	Hayır	12.31.2018

Yasa, tarım aracısının bir çiftlik ile iş sözleşmesi imzalamadan önce federal¹⁶ sertifika almasını gerektirir. Sertifikaya başvuru için *WH-530 formunu* Çalışma Bakanlığı, Ücretlendirme ve Mesai Bölümü web sayfasından indirerek ya da en yakın Ücretlendirme ve Mesai Bölümü Ofisi veya İşçi Bulma Kurumu veya iş veren kuruluşundan alarak, istenen ek belgeler ile teslim etmek gerekmektedir. Başvuru yapılması izin alınmış anlamına gelmemektedir. Bakanlık tarafından başvurunun onaylanması sonucunda sahip olunacak tarım aracısı sertifikası ya da tarım aracısı işçisi sertifikası ile faaliyete geçilir.

¹³ Farm Labor Contractor Registration Act of 1963, Pub.L. No. 88-582, 78 Stat. 920 (1963) (amended 1974, repealed 1983)

¹⁴ Örnek liste için: www.dol.gov/whd/regs/statutes/FLCList.htm

¹⁵ Örnek liste için: www.dol.gov/whd/regs/statutes/FLCELList.htm

¹⁶ Sertifikalar eyaletlere göre verilmektedir; yani Kaliforniya Eyaleti için sertifikası olan aracı sadece o eyalette çalışabilmektedir. Florida gibi bazı eyaletler hem federal hem de ulusal (state) sertifikanın bulunmasını istemektedir.

Tarım Aracılığı Sertifikası için Başvuru Formu; WH-530 Formu

Application for Farm Labor Contractor or
Farm Labor Contractor Employee
Certificate of Registration
Migrant Seasonal Agricultural Worker Protection Act

U.S. Department of Labor
Wage and Hour Division

OMB NO: 1235-0016
Expires: 11/30/2018

Part I - To Be Completed by ALL Applicants

Please read instructions before completing this application. No Farm Labor Contractor (FLC) or Farm Labor Contractor Employee (FLCE) Certificate of Registration may be issued **unless a completed form has been received** (29 U.S.C. 1801 et. seq.).

1. Application for certificate of registration for: (Check only one) FLC ☐ Initial ☐ Renewal ☐ Amended FLCE ☐ Initial ☐ Renewal ☐ Amended If renewal, Prior Certificate Number: _____ Is form FD-258 fingerprint card attached? Yes ☐ No ☐ (See Instructions)	5. Driving authorization: (To be completed by an "individual" applicant) Will you drive a vehicle to transport workers? ☐ Yes ☐ No If "yes", read instructions and complete the following: Driver's license no.: _____ (Attach copy of license to application) State: _____ Date issued: _____ Expiration date: _____ Class: _____ Endorsements: _____ Restrictions: _____ A valid doctor's certificate must be submitted every three years. Doctor's certificate expiration date: _____ Is doctor's certificate attached? ☐ Yes ☐ No Will drive workers for: ☐ Self ☐ Other If "Other", specify the name and FLC registration number: _____
2. Name to appear on certificate (Please Type or Print) _____ (Last) (First) (Middle) Permanent place of residence (Address May Not Be a P.O.Box): Street: _____ City: _____ State: _____ Zip Code: _____ Country: _____ If mailing address is different, please complete the following (Address May Be a P.O.Box): Street: _____ City: _____ State: _____ Zip Code: _____ Country: _____ Primary Telephone Number: _____ Alternate telephone: _____ Social Security Number: _____	6. Have you been convicted within the past 5 years, under State or Federal law, of any of the following crimes? A. Any crime relating to gambling, or to the sale, distribution, or possession of alcoholic beverages, in connection with or incident to any farm labor contracting activities. ☐ Yes ☐ No B. Any felony involving robbery, bribery, extortion, embezzlement, grand larceny, burglary, arson, violation of narcotics laws, murder, rape, assault with intent to kill, assault which inflicts grievous bodily injury, prostitution, peonage, or smuggling or harboring individuals who have entered the United States illegally. ☐ Yes ☐ No (If "Yes", or a CONVICTION of any of the above, attach a copy of the final judgment in the case to your application. If you do not possess a copy of the final judgement, attach an additional sheet listing the crime, date, place of conviction, and the court of jurisdiction.)
3. Sex: Male ☐ Female ☐ Height: _____ ft. _____ in Weight: _____ lbs. Eye color: _____ Hair color: _____	
4. Date of birth (mo., day, year): _____ United States citizen: ☐ Yes ☐ No If naturalized citizen, provide date: _____ If visa holder, provide visa no. or temporary worker visa no.: _____ Visa expiration date (if applicable): _____	

A false answer or misrepresentation to any question may be punishable by fine or imprisonment.
18 U.S.C. § 1851 - 1853; 29 C.F.R. § 500.6.

Form WH-530

kayıtlarına ulaşılmakta, çiftlik sahipleri ya da işçiler, tarım aracısının sertifikasının olup olmadığını ya da sertifikasının süresinin geçip geçmediğini doğrulayabilmektedirler.

Tarım aracılığı kayıt sistemi, ABD Çalışma Bakanlığı'nın her eyaletteki bürolarında çalışan müfettişlerin denetimine tabi olan bir mekanizmadır. Böylelikle, özellikle mevsimlik tarım işçilerinin haklarının ve çalışma ve/veya yaşam koşullarının temini ya da ihlali izlenmektedir. *Kayıt Sistemi Kanunu (Registration System Act)* ve *Göçmen ve Mevsimlik Tarım Koruma Kanunu (Migrant and Seasonal Agriculture Protection Act)* tarım araçlarını çiftlik/tarla sahipleri ile eş-işveren konumuna getirmiş, işçilerin hak ve özgürlüklerine dair eş yükümlü yapmıştır.²²

Şüphesiz ABD'de kayıtdışı, yani sertifikasız, sisteme kayıt olmadan çalışan tarım araçları (bireysel ya da kurum) da bulunmaktadır. Ne var ki bu kanunlar ve kayıt sisteminin mevcudiyeti, kayıtdışı çalışan ve özellikle işçilerin haklarını ihlal eden ya da koşullarını temin etmeyen araçlar hakkında dava açılabilmesini, araçların cezalandırılabilmesini ve çiftlik/tarla sahibi işverenlerin uyarılmasına dayanak ve olanak sağlamaktadır.

Tarım Aracılığı Ruhsatı Yetkili Makamı ile kayıt, denetim ve yaptırım

Farklı sektörler ve iş alanlarında, mevsimlik veya tam zamanlı olmayan işgücü ihtiyacını kısa bir süre içerisinde karşılamak için aracılık mekanizmasını uzun zamandır kullanan ülkelerden biri de Birleşik Krallık (BK)'tır. Bitkisel üretim, seracılık, hayvancılık ve kabuklu deniz ürünleri toplayıcılığını kapsayan tarım sektörünün işçi sağlayıcıları olan tarım araçları, Galler, İngiltere, İskoçya ve Kuzey İrlanda'dan oluşan BK'ta ruhsat alma koşuluyla karşı karşıyadır. 2012-2014 yılı verilerine göre toplam tarımsal alan oranı yüzde 71²³ olan BK'ta 2016 itibarıyla kullanılan tarımsal alan²⁴ toplam 17,4 milyon hektar²⁵ olmuştur.²⁶ Üretim yoğunluğu yüzde 52 ile tahıllardır. Buğday ve arpa en çok ekilen ürünlerdir. 2016'da 466 bin kişilik işgücüne sahip olan tarım sektörü, ABD'de olduğu gibi, çoğunlukla çiftlik (farmwork) sistemi ile yapılandırılmıştır.²⁷ 2016 yılında gıda, hayvan

²² Eş-işveren konumuna dair detaylı bir analiz için; Michael H. LeRoy (1998) Farm Labor Contractors and Agricultural Producers as Joint Employers under the Migrant and Seasonal Agricultural Worker Protection Act: An Empirical Public Policy Analysis, Berkeley Journal of Employment and Labor Law, Vol. 19 No:2, 175-228

²³ The World Bank. Table 3.2 World Development Indicators: Agricultural inputs wdi.worldbank.org/table/3.2

²⁴ Tarımsal alana ekilebilir ve bahçe ekinleri, ekilmemiş tarıma elverişli araziler, yaygın otlama, domuzlar için geçici ve daimî çayır ve araziler dahildir. Ormanlık alanlar ve diğer tarım dışı toprakları içermez.

²⁵ 1 hektar; 10 dekar veya 10,000 (on bin) metrekaredir.

²⁶ UK Agriculture Departments June Survey/Census of Agriculture/ AF land data Scotland.

²⁷ Department for Environment, Food and Rural Affairs, Department of Agriculture, Environment and Rural Affairs (Northern Ireland), Welsh Assembly Government, The Department for Rural Affairs and Heritage, The Scottish Government, Rural & Environment Science & Analytical Services (2017) Agriculture In the United Kingdom 2016.

yemi ve içki ithalatı 20,1 milyar GBP (İngiliz Poundu) olan ülkede, tarımın iş kolu olarak ülke ekonomisindeki yerine bakıldığında, GSYH'nin yüzde birinin altındadır. İşgücünün sektörel dağılımında ise tarım yüzde 1,35, sanayi yüzde 15,2, hizmetler yüzde 83,5'tir.²⁸

Tarımsal üretimin işgücü piyasasında, yoğunlukla Polonya, Bulgaristan, Romanya, Litvanya, Moldova, Ukrayna, Avusturalya vatandaşları yer almaktadır. İş bulma yöntemi olarak doğrudan çiftlik/arazi sahibi ile anlaşma dışında 'gangmasters' denilen tarım aracılığı mekanizması kullanılmaktadır.

BK'ta tarım işçilerine, en azından, ulusal asgari ücretin ödenmesi gerekmektedir. 1 Ekim 2013'te değiştirilen kurallardan önce istihdam edilen işçiler, sözleşmelerinde belirtilmiş olması durumunda Tarımsal Asgari Ücreti alma hakkına sahiptirler. İngiltere ve Galler Tarımsal Ücretler Kararı'na (2010) göre, tarım işçiliği ve ücretleri, 6 sınıf ve 4 kategori altında tanımlanmıştır. Başlangıç seviyesindeki işçi (eğitim düzeyi en düşük) saat başına 2,98 GBP, standart seviyedeki işçi (orta seviye eğitimi tamamlamış, kendi başına çalışabilen) saat başına 7,17 GBP, idareci/lider seviyesindeki işçi (tarım veya seracılık diploması olan) saat başına 7,88 GBP, ustalık seviyesindeki işçi saat başına 8,46 GBP, gözetmen seviyesindeki işçi saat başına 8,95 GBP, ve son seviye olan çiftlik yönetimini gerçekleştiren işçi ise saat başına 9,70 GBP ödeme alma hakkına sahiptir.²⁹ Tarım araçları (gangmaster) çalışanların (işçilerin) kazancının yüzde 29'u kadarını almaktadır. Bu ücrete işçilerin konaklaması, ulaşımı, sigorta primleri dahildir. Verimli bir çalışma haftasında ücret 400 GBP, daha az verimli bir haftada saat başı 6,80 GBP olmaktadır.³⁰

İşçi sağlayan kurumların³¹ büyümesi, Portekiz ve AB aday ülkelerinden gelen göçmen işçi akışındaki artış, daha önce görülmeeyen sıklık ve şiddette sömürü vakalarını da beraberinde getirince, 1973'te BK hükümeti, tüm işgücü sağlayıcılarının kayıtlı olması ve yasal standartlara uymasını içeren *İstihdam Kuruluşları Yasası'nı* (*Employment Agencies Act*) yürürlüğe koymuştur. Ne var ki John Major'ın muhafazakâr hükümeti, daha liberal bir işgücü politikasını 1994'te *Uzaklaştırma ve Devreden Çıkarma Yasası* (*Deregulation and Contracting Out Act*) ile hayata geçirmeye çalışmıştır. Bu yasa kurum ruhsatlama sistemini kaldırmış, işçilerin sömürülmesine ve haklarının ihlaline karşı eyleme geçilme-

²⁸ The World Fact Book: United Kingdom, Central Intelligence Agency
www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uk.html

²⁹ The National Minimum Wage and Living Wage
www.nidirect.gov.uk/articles/national-minimum-wage-and-living-wage

³⁰ Jill Insley (29.07.2011) A working life: the gangmaster, the Guardian
www.theguardian.com/money/2011/jul/29/working-life-gangmaster

³¹ Birleşik Krallıklarda iş/işçi bulma/sağlama kuruluşları genellikle işçi sağlayıcılar-labour providers olarak tanımlanmaktadır. Geçici ya da yarı zamanlı işler ile işçileri buluşturan geçici iş kurumları-Temporary Work Agencies (TWAs) ve işçi yerleştirme kurumları-Employment Placement Agencies (EPAs) emek piyasası araçları-labour market intermediaries olarak kabul edilmektedirler.
Eurofound-European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (2016) Regulation of labour market intermediaries and the role of social partners in preventing trafficking of labour, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

sini büyük ölçüde mağdur şikayetlerine bağımlı hale getirmiştir. 2002'de *Etik Ticaret Girişimi* (Ethical Trading Initiative) tarafından sendikaların, büyük perakendeciler, çiftlikler, tedarikçiler ve işgücü sağlayıcılarının bir araya getirilmesiyle kurulan *Geçici Emek Çalışma Grubu* (Temporary Labour Working Group), bir danışma süreci ve değerlendirmeden sonra, ruhsatlı ve kayıtlı hale getirmenin gerekliliği konusunda hemfikir olmuştur. Şubat 2004'te yaşanan Morecambe Bay trajedisi³² ile de hükümet harekete geçmek zorunda kalmıştır.

Aracılık Ruhsatı Yasası (Gangmasters Licensing Act), tarım, ormancılık, bahçecilik, kabuklu deniz hayvanları toplama ve ilgili gıda işleme ve paketleme endüstrilerinde emek sağlayan araçlar/işgücü sağlayıcıları tarafından sömürücü ve hileli faaliyetleri önlemek amacıyla 2004 yılında kurulmuştur. Araçlar ve Emek Sömürüsü Otoritesi – Gangmasters and Labour Abuse Authority (GLAA), yasanın, ruhsatlama şemasının işletilmesi yoluyla, uygulanmasından sorumludur. Bu sektörlerdeki tüm işçi tedarikçileri, faaliyet göstermek için ruhsat almak zorundadır.³³

*İşgücü sağlayıcıları, sağlık ve güvenlik, konaklama, ücretlendirme, nakliye ve eğitim konularını kapsayan GLAA ruhsat standartlarını karşılama konusunda değerlendirilir. Onların ruhsata sahibi olabilme ve vergi, ulusal sigorta ve Katma Değer Vergisi düzenlemeleri karşılama durumları kontrol edilmektedir. Bir işçi tedarikçisi (aracı) düzenlenen sektörlerde çalışmak için GLAA ruhsatına sahip olmalıdır; işverene ruhsatsız olarak tedarik sağlaması ya da ruhsatsız bir işçi çalıştırması cezai bir suçtur.*³⁴ Bu bağlamda 10 yıla kadar hüküm giyme ve beş bin GBP ceza ödeme söz konusudur.

*Ruhsat sahibi olmanın koşulları ve gerektirdikleri şunlardır; ulusal asgari ücret, vergi, sigorta ve KDV ödemesini yapma, çalışanları borç, sert muamele ya da yıldırmaya tabi tutmama, uygun konaklama imkânı sağlama (konaklama iş ile birlikte sağlanacaksa), genel istihdam haklarına saygı duyma (ek mesai saatleri, uygun istihdam ve sözleşme düzenlemeleri dahil), sağlık ve güvenlik şartlarını yerine getirme, sadece ruhsatlı alt yüklenicileri kullanma, yasadışı işçi çalıştırmama. GLAA ruhsat sahibi araçlar, belirlenen asgari ücret ve komisyon oranlarını uygulamak zorundadır.*³⁵

³² Şubat 2004'de Lancashire, Morecambe Körfezinde deniz tarağı toplama işinde çalışan 21 Çinli işçi gelgit altında kalarak boğulmuştur. Aracı (gangmaster) 21 kişinin ölümüne sebebiyetten 14 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Aracı, nihai sorumluluğun, sık sık fiyat indiren müşterilerde olduğunu iddia etmiştir. Hayatta kalan işçilerden biri 25 kg'lık deniz tarağı başına 5 GBP ödeme aldıklarını mahkemeye anlatmıştır. Felicity Lawrence, Hsiao-Hung Pai, Vikram Dodd, Helen Carter, David Ward and Jonathan Watts (7.02.2004) Victims of the sands and the snakeheads, the Guardian www.theguardian.com/uk/2004/feb/07/china.immigration1

³³ GLAA (Haziran 2017) Application Form Guidance, sayfa 3-5

³⁴ GLAA websayfası; what we do www.gla.gov.uk/who-we-are/what-we-do/

³⁵ GLAA (Ekim 2016) Charge Rate Guidance, GLA Brief, Issue 49. GLAA (Mart 2016) National Living Wage, GLA Brief, Issue 46.

Hükümete doğrudan bağlı olmayan bir kamu kurumu olan GLAA, yasa ile düzenlenen çalışma standartlarının işçiler (yerel ya da göçmen) için sağlanmasını, işçi sömürsünü engellemeyi ve hassas/kırılgan grupları korumayı amaçlayan aracılık ruhsat sistemini yürütmekte, izlemekte ve denetlemektedir. 2006 yılında ruhsat başvurularını almaya başlayan kurum birinci aşama olarak 2006-2008 yılları arasında ofis kurma, insan kapasitesini geliştirme, ruhsat sistemini tanıtmaya ve duyurmaya odaklanmıştır. Haziran 2009 itibarıyla 1.230 aracı ruhsatlı hale gelmiştir.

İkinci aşama olan 2008 sonrasında ise GLAA, araçların ruhsatlanmasının ötesine geçmek ve işçi sömürsüne karşı standartların yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, uygunluk denetimleri ve yaptırımlara başlamıştır. Bunun için kurum, hükümet kuruluşları ve uygulayıcı kurumlar ile ruhsat sahipleri, işçiler ve işverenlerden oluşan geniş bir istihbarat sistemi kurmuştur. Böylelikle kurumun sınırlı kapasitesi ötesine çıkılarak vakalara erişim amaçlanmıştır. Ayrıca yapılan denetimler ve değerlendirmeler sonucunda standartları karşılamayan, işçilerin sömürsüne neden olan veya dolandırıcılık yapan araçların ruhsatlarının iptali ve cezai işlemlerin başlatılması sağlanmıştır. GLAA bunlara ek olarak, Mayıs 2009'da BK'nın önde gelen gıda marketleri Asda, Co-operative Food, Iceland, Marks and Spencer, Morrisons, Sainsbury's, Tesco, Waitrose ile bir protokol imzalamıştır.³⁶

GLAA'nın 2016-17 yılları arasındaki 4,96 milyon GBP bütçesi, 2017-18 yılları için 7,77 milyon GBP'ye çıkarılmıştır. 2015'te Derby Üniversitesi'nde GLA Akademisi kurularak işletmelere emek sömürsünü ve GLAA ruhsat standartlarına uyulmamasını tespit etme, tedarik zinciri gereksinimlerindeki şeffaflığın sağlanması için desteklenme konusunda eğitim verilmektedir. Böylelikle emek sömürsünü tespit eden işletme, ne zaman ve nasıl bildirim yapacağını öğrenmektedir.³⁷

GLAA'nın kurumsal web sayfasında ruhsat sahibi araçların bilgilerine erişim sağlandığı gibi, Mayıs 2017'den beri gerektiğinde kolluk güçlerinin de kullanıldığı, işgücünü kötüye kullanma vakalarına (tüm işgücü piyasası suçları, ulusal asgari ücretin ödenmemesi, zorla çalıştırma³⁸ ve ilişkili her türlü ticaret ve diğer modern kölelik suçları) yer verilmektedir. İşçileri istismar ettiği düşünülen iş sağlayıcı hakkında Elektronik posta, telefon veya web sayfası aracılığıyla bildirimler alınmaktadır.

³⁶ GLAA (23.03.2010) Supermarkets and Suppliers Protocol with the GLA. www.gla.gov.uk/whats-new/press-release-archive/23310-supermarkets-and-suppliers-protocol-with-the-gla/

³⁷ Margaret Beels (Mayıs 2017) Preventing Labour Exploitation, Warwick papers in Industrial Relations No:107, University of Warwick Industrial Relations Research Unit.

³⁸ An introduction to the GLA, Forced labour and human trafficking Brochure (2016)

Örnek Tarım Aracısı Listesi

Gangmasters & Labour Abuse Authority

ACTIVE CHECK

PUBLIC REGISTER

It became a criminal offence to operate without a licence from 1st October 2006.

SEARCH CRITERIA 1:

Located in: ☒ GB ☐ Northern Ireland ☐ NI

☒ All GB ☐ England ☐ Scotland ☐ Wales ☐ Northern Ireland ☐ Other

SEARCH CRITERIA 2:

Click on the first letter of the Organisation/trading name to perform the search

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z 0-9

OR to refine your search fill out one or more of the fields below and press the Search button

Organisation/trading name contains Unique Ref No. contains Country (Select a Country)

SEARCH RESULTS

England

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

View	Unique Ref No.	Organisation Name	Trading Name	Public Register Status
	ALBL0001	A & L Blower		Licensed
	ACOU0001	A & C Oulton Limited		Licensed
	APRO0001	A Proactive Solutions Ltd	APR	Licensed
	ASLL0001	A S L Limited		Licensed
	ASRO0001	A S R Oulton Corporation		Licensed
	AT140001	A T Recruitment Ltd		Licensed
	ABRO0001	A B Recruitment Agency Limited		Licensed
	AAK10001	AAK Recruitment Services Ltd		Licensed / New Business
	ABAC0001	Abacus Employment Services Ltd		Licensed

Örnek Tarım Aracısı Kayıt Formu

Gangmasters & Labour Abuse Authority

PO Box 10272
Nottingham NG2 9PB
www.gla.gov.uk

t: 0345 602 5020
f: 0115 959 7050
e: licensing@gla.gov.uk

Register Details

Unique Ref No.

Public Register Status

Business Name

Trading Name

Principal Authority

Business Type

Business Nature

Application Received

Licence Commencement

Location

Country

Phone

Authorised Persons or Postholders

Date and Time

2006'dan beri yıllık hesaplarını ve değerlendirmelerini rapor olarak yayınlayan GLAA'nın Haziran 2008'de OXFAM liderliğinde bağımsız değerlendirmesi yapılmıştır.³⁹ Hem kurumu ve yasayı hem de önleyici ve koruyucu sistemi değerlendiren bu çalışma, GLAA'nın işçi hakları, sömürüsü, aracılık mekanizmasının rol ve sorumlulukları hakkında farkındalığı arttırdığını ve uygulayıcı kurum olması nedeniyle, tedarik zincirinde standartları yükselttiğini vurgulamıştır. Özellikle ruhsat iptalleri ve denetimlerin medya görünürlüğünün tedarikçiler, işverenler ve perakendeciler için uyarı ve olası şikayetçiler için (sömürüye tanık olan ya da yaşayan) cesaretlendirici olduğunu belirten değerlendirme, Hassas/Kırılgan İstihdam Komisyonu – Commission on Vulnerable Employment (CoVE) tarafından Mayıs 2008'de yayınlanan rapora⁴⁰ da atıfta bulunmuştur; *“GLAA'nın güçlü yönlerinden birisi, ruhsatlı işçi sağlayıcıların şu anda gayri resmi veya yasadışı aracı faaliyetlerini bildirme konusunda teşvik edici olmasıdır.”* Etik Ticaret Girişimi Direktörü ise, *“diğer doğrudan sonuçlarından biri de işçi sağlayıcıların örgütlenmeleri ve iyi uygulamalar yaratmalarıydı... Aracılar Derneği (Association of Labour Providers) kesinlikle bütün bunlar için bir güçtür... bunların hepsi de sanayiye düzenleyen ve hesaba katmaya çalışan çabanın parçasıdır.”* demiştir.

E. Emre Yaşkeçeli, Adana-2017

Çocuk işçiler yemek molasında

³⁹ OXFAM, Contemporary Slavery Research Unit (CRSU), The Wilberforce Institute, University of Hull (2009) An Evaluation of the Gangmasters Licensing Authority.

⁴⁰ The Commission on Vulnerable Employment (CoVE) (2008) Hard Work, Hidden Lives, sayfa 128

Öte yandan, yapılan bu dış değerlendirme, eksiklikler ve zayıflıkları da ortaya çıkararak, işçi sömürsünü önleme ve işçileri korumak açısından araçların sorumluluklarını yerine getirmelerinin nasıl sağlanabileceğine dair politika önerileri ve uygulama çözümlerine yer vermiştir.⁴¹ Kurumun uygulamada yaşadığı başlıca zorluklar ve kurumsal şu eksiklikler tespit edilmiştir;

- Sınırlı insan ve finansal kaynağı ile bu alandaki tek kurum olan GLAA, kayıtdışı aracı sayısının 10 bini aştığı tahmin edilen bir evrende tarım araçlarının sadece yüzde onunu ruhsat sahibi yaparak denetimi altına alabilmiştir,
- Denetimlerin ve cezai işlem için karar verme sürecinin yavaşlığı ve uzunluğu, ceza ve yaptırımların hafif kalması işçi sömürsü konusunda davranış değişikliğine ve özellikle önleme hedefine ulaşmayı güçleştirmektedir,
- Hakları ihlal edilen işçiler açısından tazminat, yani zararın ödenmesine yönelik mevzuat ve uygulama eksikliği, ruhsat iptali cezasını, caydırıcı ve önleyici bir yaptırım olmaktan uzaklaştırmaktadır,
- Ruhsatları iptal olan araçların çalıştırdıkları işçilerin başka bir işe yerleştirilmesinde ya da iş arama sürecinde barınma gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasında GLAA, gönüllü kuruluşlar ve sendikaların da desteği ile girişimlerde bulunsa da, çaba ve etkisi zayıf kalmaktadır,
- Özellikle göçmen işçiler işlerini kaybetme, çalışma ve konaklama koşullarının kötüleşmesi, ödeme alamama ya da sınır dışı edilme korkusu nedeniyle, haklarının ihlali, sömürü ve hatta şiddet durumlarını bildirmekten kaçınmakta, bu nedenle vakalar ve kanıtlar GLAA'ya ulaşmadığı için denetim ve değerlendirme süreci başlatılamamaktadır,
- Ruhsat sistemi, işçi sömürsüne neden olan kök etmenlere bakmak yerine, sonuçlara yani ruhsat için yeterliliğe odaklanmaktadır.

Genel olarak bakıldığında, GLAA'nın içerdiği sektörlerde işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine ve standartların yükseltilmesine katkı verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Denetim için daha fazla insan ve finansal kaynak ayrılması, alandaki mevcut duruma ilişkin düzenli araştırmaların yapılması, sendikaların ve toplum temelli kuruluşların denetim sürecine katkı ve destek vermesi, yerel yönetimlerin konaklama ve yaşam koşullarına ilişkin sorumluluklarını yerine getirmelerinin sağlanması, tedarikçiler ve perakendecilerle yakın iletişimde kalınması ve iş birliği yapılması dış değerlendirmenin önerileridir.

⁴¹ GLAA'ya eleştirel bakış ve diğer değerlendirmeler için;

Felicity Lawrence (10.01.2005) Gangmaster culture spreads across Britain, the Guardian.

www.theguardian.com/business/2005/jan/10/immigrationasylumandrefugees.asylum1

Better Regulation Executive and National Audit Office (2009) Gangmasters Licensing Authority: A Hampton Implementation Review Report. GLA (Nisan 2009) Annual Review 2008 and Hampton Review– GLA Response.

Mick Wilkinson (2010) New Labour, the Gangmasters Licensing Authority and the woefully inadequate protection of migrant workers in the UK, University of Hull Dept. Of Social Sciences.

Institute for Human Rights and Business (2010) The future of the Gangmasters Licensing Authority and the Employment Agencies Standards Inspectorate

Tarımsal Üretimde Nüfus Sayımı ve İşgücü Anketleri

Tarım Nüfus Sayımı⁴²

Sayım; ABD’de bulunan çiftliklerin ve onları işleten kişilerin tam sayısına ulaşmak için yapılan ve ülkenin her ilçesinde bütüncül, kapsamlı ve tarafsız tarımsal veri sağlayan tek kaynaktır. Beş yılda bir yapılan sayımda; arazi kullanımına ve mülkiyete, operatör özelliklerine, üretim uygulamalarına, gelir ve harcamalara bakılır. Veriler, federal, eyalet ve yerel yönetimler, tarım işletmeleri, ticaret dernekleri ve çiftçilere ve kırsal topluluklara hizmet edenler tarafından kullanılır. Çiftçiler ve çiftlik sahipleri, kendi operasyonlarının geleceği hakkında bilinçli kararlar almalarına yardımcı olmak için, şirketler ve kooperatifler, tarımsal üreticilere hizmet edecek tesislerin yerlerini belirlemek için, yerel yönetimler kırsal bölgelerde gerekli program ve hizmetleri hedeflemek için, yasama organları tarım politikalarını ve programlarını şekillendirirken verileri kullanmaktadırlar. Ayrıca üreticiler, sayım sayesinde, tarımın değerini ve önemini gösterebilmekte ve gelecek yıllar boyunca Amerikan tarımının geleceğini şekillendirecek kararların etkilenmesine yardımcı olabilmektedirler.

En son sayım 2012 yılında ABD Tarım Bakanlığı *Ulusal Tarımsal İstatistik Hizmetleri* (NASS) tarafından yapılmış olup, çiftlik sahiplerinden 6 milyondan fazla veri toplanmıştır. Sayım öncesi kurulan *Nüfus Sayımı İçerik Ekibi* öncelikle 2007 raporunu incelemiş, içeriğe dair analizlerde bulunmuş, çeşitli veri toplama (posta, telefon, kişisel mülakat, elektronik veri raporlama) araçları ile raporlama formlarını test etmiş ve sonuç önerilerini Tarım Bakanlığı Ulusal Tarımsal İstatistik Hizmetleri idarecilerinin kararı için sunmuşlardır. NASS ayrıca veriyi kullanacak kişi/kurum/grupların katkı ve tavsiyelerine başvurmuş; diğer bakanlık temsilcilerinin, federal ve yerel yöneticilerinin, üniversitelerin, tarımsal ticaret derneklerinin, medyanın ve toplum temelli kuruluşların çalışanları ile bir danışma kurulu oluşturmuştur. 2011 yılı başında üç aşamadan oluşan (kavramsal ön test, ulusal postalama ve takip mülakatları) bir test yapılmış ve sonuçlar değerlendirilerek Sayım Formu son haline getirilmiştir.⁴³

Tarım Bakanlığı, Ulusal Tarımsal İstatistik Hizmetleri’nin *Nüfus Sayımı Posta Listesi*’ni (Census Mail List-CML) kullanarak çiftlik ve arazi sahipleri listesini oluşturmuştur. Bilgilerine ulaşılmayanlar için, mevcut diğer iletişim veri tabanları (üretici dernekler, tarım ilaçları başvuruları, tohum üreticileri, ziraat mühendisleri listeleri gibi tarımsal üretime dahil listeler) kullanılırken, erişim için toplum temelli kuruluşlar ile iş birliği yapılmıştır. Bu süre zarfında çiftlik ve arazi tanımlamaları da yapılmış, nüfus sayımı kapsamına giren yeni çiftlik ve araziler eklenmiştir. İletişim bilgilerinin kalitesi kontrol edilmiş, adrese

⁴² U.S. Department of Agriculture, Census of Agriculture www.agcensus.usda.gov/

⁴³ U.S. Department of Agriculture, Census of Agriculture Appendix B. General Explanation and Census of Agriculture Report Form. www.agcensus.usda.gov/Publications/2012/Full_Report/Volume_1,_Chapter_1_US/usappxb.pdf

dayalı kayıt sistemleri ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Listede bilgileri bulunmayanlara ve genel kamuoyuna yönelik tanıtım ve bilgilendirme kampanyası başlatılmıştır. Bu kampanya anketlerin doldurulmasını teşvik, tanıtım, hatırlatmayı, dolduranlara teşekkür etmeyi ve sonuçları yaygınlaştırılmasını hedeflemiştir. Veri toplama, yoğunlukla, posta ile gönderilen formlar aracılığıyla yapılmıştır. Ayrıca *Bilgisayar Destekli Telefon Görüşmeleri* ve *Bilgisayar Destekli Kişisel Görüşmeler* (Computer Assisted Telephone Interviewing – CATI, Computer Assisted Personal Interviewing- CAPI) yapılmıştır. Cevap alınamayan bazı gruplara NASS telefon çağrı merkezleri aracılığıyla ulaşılmıştır. Geri dönen postaların etiket kontrolü ve adreslerin listelerden çıkartılması ve optik tanıma sistemi ile cevapların işlenmesi konusunda Nüfus Sayımı İşlem Bürosu'ndan destek alınmıştır.⁴⁴

Tarımsal İşgücü Anketi⁴⁵

Mayıs ve kasım ayları olmak üzere yılda iki kere yapılan *Tarımsal İşgücü Anketi*, işçinin türüne ve ücret ödeme yöntemine göre; tarım işçilerinin, çalışma saatlerinin ve ücret oranlarının bölgesel ve ulusal tahminlerini sağlamaktadır. Elde edilen veri, ulusal ücret endekslerini hesaplamak ve iş kanunları ve yönetmeliklerini oluşturmak için kullanılmaktadır. Tarım istihdamı ve ücret istatistikleri federal, eyalet ve yerel yönetim kurumları, eğitim kurumları, çiftlik örgütleri ve tarım emeğinin işverenleri tarafından kullanılır. Bozulmaya elverişli ürünlerin üretiminde çalışan tarım işçilerinin sayısına dair güvenilir bilginin olması, 1986 *Göçmenlik ve Reform Kontrol Kanunu*'nun (Immigration and Reform Control Act) gerektirdiği ulusal işgücü açığının telafi edilmesi için ABD'ye kabul edilecek ikmal işçilerinin sayısının belirlenmesi açısından önemlidir. Tarımsal İşgücü Anketi ayrıca, yerli ve yabancı tarım işçilerinin asgari ücret oranlarını belirlemek için de kullanılmaktadır. Ticaret Bakanlığı, çiftlik (tarım) sektörü için GSYH gelir bileşenlerini hesaplamak amacıyla işe alınan tarım işçileriyle ilgili verilerine başvurur. Bankalar ve kredi veren kurumlar ise bu veriler ile kredi politikalarını oluşturmaktadır. Verilerden *Standart Meslek Gruplamaları* (Standard Occupational Classification- SOC) sistemi için de yararlanılmaktadır.

Ulusal Tarım İşçileri Anketi⁴⁶

ABD Çalışma Bakanlığı'nın yaptığı *Ulusal Tarım İşçileri Anketi*, ABD vatandaşı olmayan tarım işçilerinin yasal statüsünü belirleyen ve işe alınan çiftlik işçilerini göçmen veya yerleşmiş/yerel olarak tanımlayan tek ankettir. Öte yandan, anketin kapsamı kısa süreli çalışan (hired-kiralanmış) bitkisel üretim işçileriyle sınırlıdır ve hayvancılık ile uğraşan

⁴⁴ U.S. Department of Agriculture, Census of Agriculture
www.agcensus.usda.gov/Publications/2012/Full_Report/Volume_1,_Chapter_1_US/usappxa.pdf

⁴⁵ U.S. Department of Agriculture, Economic, Statistics and Market Information System
usda.mannlib.cornell.edu/MannUsda/viewDocumentInfo.do?sessionid=F154BA78C7C50C021C8CA924EDB72FD5?documentID=1063

⁴⁶ U.S. Department of Labor, The National Agricultural Workers Survey www.doleta.gov/naws/

çiftlik işçilerini kapsamamaktadır. Anket çalışmasında yüz yüze görüşmeler yapılarak tesadüfi örneklem ile demografik, istihdam ve sağlık verileri toplanmaktadır. 1989'dan beri yapılan anket dolayısıyla 61 binden fazla işçi ile görüşülmüştür. Anketin bulguları periyodik raporlar ve sunumlar ile halka açık veri haline getirilmektedir.

Sonuç

Tarım Aracılığı Meslek Kriterleri Raporu'nun bu bölümünde tarımsal üretimin başat unsurlarından olan mevsimlik tarım işçiliğinde insan hakları ve işçi haklarının temini ve hak ihlallerinin engellenmesi için tarım aracılığı mekanizmasının kayıtlı hale getirilmesi, sertifikasyonu, izlenmesi ve denetimine ilişkin Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'tan uygulama modelleri sunulmuştur. Amerika'da devlet ve federal eyaletler tarafından uygulanan tarım aracılığı kayıt ve lisans sistemi, belli yetkinlik, bilgi ve becerileri olan kişilerin bu alanda çalışmasını ve böylelikle standartları ve işçilere karşı sorumlulukların yerine getirmesini sağlamakta veya zorlamaktadır. Ayrıca kamuya açık çevrimiçi doğrulama ve izleme sistemi, denetimi sağlamakta ve işçilerin hakları konusunda farkındalığı arttırmaktır. Kayıt Sistemi Kanunu ve Göçmen ve Mevsimlik Tarım Koruma Kanunu tarım araçlarını çiftlik/tarla sahipleri ile eş-işveren konumuna getirmiş, işçilerin hak ve özgürlüklerine dair eş yükümlü yapmıştır. Yine Amerika'da tarımsal üretime dair gerçekleştirilen ulusal ve federal düzeyde anketler, işgücü profillerini, yapısı ve dönüşümlerini ortaya koyarak, mevcut durumu, sorunları ve ihtiyaçları tespit etmekte; izleme ve iyileştirme çalışmalarına yönelik politika önerileri için veri ve kanıt sağlamaktadır. Birleşik Krallık hükümetine direkt bağlı olmayan bir kamu kurumu olan Araçlar ve Emek Sömürüsü Otoritesi – Gangmasters and Labour Abuse Authority (GLAA), yasa ile düzenlenen çalışma standartlarının işçiler (yerel ya da göçmen) için sağlanmasını, işçi sömürsünü engellemeyi ve hassas/kırılgan grupları korumayı amaçlayan aracılık ruhsat sistemini yürütmekte, izlemekte ve denetlemektedir.

Tarım, ormancılık, bahçecilik, kabuklu deniz hayvanları toplama ve ilgili gıda işleme ve paketleme endüstrilerinde emek sağlayan araçlar/işgücü sağlayıcıları tarafından sömürücü ve hileli faaliyetleri önlemek amacıyla 2004 yılında kurulan GLAA, ruhsatları verdiği gibi, uygunluk denetimleri ve yaptırımları da yürütmektedir. Amerika'da olduğu gibi GLAA modeli ile, kayıtdışı aracılık hizmetlerinin önüne geçme ve özellikle sömürü riski yüksek işçilerin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine ve standartların yükseltilmesine katkı vermek hedeflenmektedir.

Tanımlayıcı bir şekilde aktarılan bu uygulamalar, tarım aracılığının kayıt altına alınmasının, tarımsal üretimde işçilik süreçlerinin iyileştirilmesi için en önemli araçlardan biri olduğunu göstermektedir. Bu modellerin Türkiye'de uygulanabilirliğine dair analiz içermeyen önermelerin daha detaylı incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.,

Bölüm 2

Tarım Aracılığı, Meslek Standardı ve Süreçler

Türkiye’de tarım araçlarının tarımsal üretimde üstlendikleri rolleri inceleyen *Bir Yevmiye Bir Yevmiyedir: Tarım Araçları ve Türkiye’de Tarımsal Üretimde Çocuk İşçiliği Raporu*’nun en önemli bulguları tarım araçlarının kayıtdışı olarak çalıştıkları, örgütlenme düzeylerinin düşük olduğu ve kamu otoriteleri tarafından denetimlerinin zayıflığıdır. Kayıtdışılık tarımsal üretimde çocuk işçiliğini de yakından etkilemektedir. Bu bölümde sunulan tarım aracılığının meslek kriterlerinin belirlenmesi ve araçların işleyişinin yaygın biçimde kayıt altına alınmasına dair öneriler, dünya örneklerinde olduğu gibi Türkiye’de de tarım aracılığının belli mesleki kriterlere kavuşturulmasını ve bu yolla tarımda işçilik standartlarının yükseltilmesini hedeflemektedir.

Tarım Aracılığı Meslek Kriterleri Raporu’nun bu bölümünde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından, Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği’nde belirtilen koşulları yerine getirenlere verilen Tarım Aracısı İzin Belgesi ile tarım araçlarının kayıtlı hale getirilmesi ve tarım aracılığının bir meslek olarak kabul edilmesi için Türkiye’ye özgü bir model önerisi sunulmaktadır. Bu modelin uygulanması, tarımsal üretimde çocuk işçiliğini önlemenin, azaltmanın, mevsimlik gezici ve mahalli tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmenin yollarından biri olarak görülmektedir.

Bir Meslek Olarak Tarım Aracılığı

Uluslararası standartlara göre Türkiye İş Kurumu tarafından hazırlanan meslek sözlüğünde, Tarım Aracılığı Mesleğine ILO’nun ISCO-08 kodlamasına göre 3333.01 koduyla yer verilmiştir.⁴⁷ Ancak bu mesleğe ait tanımlamalar ve standartlar belirlenmemiştir. Yüzbinlerce kişinin çalışma ve yaşam koşullarının düzenleyicisi ve bu koşullar üzerinde önemli bir etkisi olan tarım araçları için, sözlük düzeyinde bir meslek tanımlaması olmasına karşın meslek standartlarının ve yeterliliklerinin bulunmaması önemli bir eksikliktir. Bu durum bu mesleği icra etmek için yalnızca ilgili yönetmelikte (Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği) yer verilen hemen hemen herkes tarafından sağlanabilecek koşullara göre izin almayı mümkün kılmaktadır. İzin süreci basit bir başvuru ve Tarım Aracısı İzin Belgesi’nin doldurulması ile yapılabilmektedir. İlk izin alma sürecinden sonra ise İzin Belgesi’nin her yıl onaylatılması ve üç yılda bir yenilenmesi koşulu bulunmaktadır. Bu kriterlere rağmen izleme, denetim ve yaptırımların etkin uygulanmaması nedeniyle, çoğu tarım aracısı kayıt yaptırmamakta, izin belgesi almadan tarım aracısı olarak kayıtdışı çalışmaktadır.

⁴⁷ Türkiye İş Kurumu Meslekler Sözlüğü <https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/meslek.aspx>

Tarım aracılığı yapmak için sahip olunması gereken nitelikler

MADDE 6 (1) Aracılık yapacak gerçek kişiler ile tüzel kişileri idare, temsil ve ilzama yetkili kişilerde aşağıdaki nitelikler aranır:

- a) Türk vatandaşı olmak,
 - b) 18 yaşını bitirmiş olmak,
 - c) Kamu haklarından yoksun bulunmamak,
 - ç) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak,
 - d) En az ilkokul mezunu olmak.
- (2) Ayrıca, Kurumca belirlenen miktardaki masraf karşılığının yatırılması ve tüzel kişilerce şirket kuruluş sözleşmesinin yayımlandığı ticaret sicil gazetesinin bir örneğinin Kuruma ibraz edilmesi şarttır.

Kaynak: Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği, www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/05/20100527-4.htm

Tarım aracılığının bir meslek olarak standartları belirlenmediği ve takiben bu mesleğe dair standartlar ilgili kurul ve kurumlar tarafından onaylanmadığı için, tarım aracıları yasalardan güç alarak bir örgütlenme içine girememektedir. Bu nedenle yaptıkları işle ilgili kendi denetimlerini gerçekleştirme olanağı da bulunmamaktadır. Tarım aracıları ancak kendi istekleri ve iradeleri doğrultusunda sivil toplum kuruluşu olarak bir tüzel kişilik çatısı altında örgütlenmektedir. Şu anda yalnızca Adana ilinde iki tarım aracıları derneği bulunmaktadır. Bu derneklere kayıtlı toplam kaç tarım aracısının olduğu bilinmemektedir. Çukurova Tarım Aracıları Derneği'nin toplam 600 üyesi bulunmakta, bunların 150'si aktif olarak çalışmalarda yer almakta, dernekle iletişim ve ilişkisini sürdürmektedir. Ceyhan Tarım Elçileri ve İşçileri Derneği'nin üye sayısı ve faaliyetleri ise bilinmemektedir.

Meslek standartları belirlenmediği için, tarım aracılığı mesleği icra edilirken herhangi bir yeterlilik kapsamında belgelendirme ve/veya bu yeterlilikleri onaylayacak bir kurumsal yapının mevcudiyeti söz konusu değildir. Kalkınma Atölyesi özellikle tarımsal üretim sürecinde, başta en kötü biçimdeki çocuk işçiliği olan mevsimlik gezici tarım işçiliğinde,

çocukların istihdam edilmesinin azaltılması ve önlenmesinde tarım araçlarının rol ve sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla meslek standartlarının ve yeterliliklerinin tespitini önermektedir. Tarım aracılığının bir meslek olarak kabul ve onay görmesi durumunda, tarım araçlarının yasalardan güç alan, üyeliği zorunlu olan bir meslek örgütü (Türkiye’de kurulacak bir meslek odası) olarak örgütlenmeleri, hem çalışma hayatına hem de çocuk işçiliğiyle mücadelede önemli bir katkı sağlayacaktır.

Raporun bu bölümünde Türkiye’de meslek standartlarının belirlenmesi süreci açıklanmaktadır. Tanımlar, tarım aracılığı mesleği standartlarının belirlenmesinin gerekçesi, standart belirleme çalışmasının çerçevesi ele alınmaktadır.

Mesleki Standartlarla İlgili Tanımlar

Mesleki Yeterlilik Kurumu: Ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirleyen; denetleyen, ölçen ve değerlendiren, belgelendiren ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürüten, bunun için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kuran ve işleten kurumdur.⁴⁸

Sektör komiteleri: Taslak meslek standartlarının ulusal meslek standardı, taslak yeterliliklerin de ulusal yeterlilik olarak kabul edilebilmesi için inceleme yaparak Mesleki Yeterlilik Kurumu Yönetim Kurulu’nun onayına sunulmak üzere görüş oluşturan komitelerdir.⁴⁹

Tarım aracı: Tarımsal üretim süreçlerinde iş ve işçi bulma aracılığı görevini yapmak üzere Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından izin verilen gerçek veya tüzel kişilerdir.⁵⁰

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ): 5544 sayılı Kanunun 23/A maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ve Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, genel ve mesleki eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren *Ulusal Yeterlilik Çerçevesi*’dir. *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi*’nin amacı; tüm öğrenme ortamlarında kazanılmış ve kalite güvencesi sağlanmış yeterliliklerin tanımlandığı, sınıflandırıldığı, yeterlilikler arasında geçiş ilişkilerinin belirlendiği ve hayat boyu öğrenmenin desteklendiği bütünleşik bir yapı sunmaktır.⁵¹

⁴⁸ Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, Madde 1 www.myk.gov.tr/images/articles/editor/MYK.pdf

⁴⁹ Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, Madde 20

⁵⁰ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Madde 4 www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/TYC_Yonetmeligi_v2.pdf

⁵¹ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Madde 4 www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/TYC_Yonetmeligi_v2.pdf

Ulusal meslek standardı: Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yürürlüğe konulan bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için gerekli görev ve işlemleri içeren belgedir.⁵²

Neden meslek standardı?

Bir mesleği başarıyla uygulamak; bunun için gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu asgari düzeyde belirlemek için mesleğin standartlarının belirlenmesi gerekmektedir.⁵³ Tarım araçlarının icra ettikleri mesleklerini başarılı bir şekilde yerine getirmeleri; özellikle tarımsal üretim süreçlerinde yaşanan insan hakları, özellikle çocuk haklarına yönelik ihlalleri azaltma ve önleme konusunda sorumluluklarını yerine getirme veya katkı sağlamaları için standartları belirlenmiş bir meslek olarak tanınmaları ile mümkün olacaktır.

⁵² www.myk.gov.tr/index.php/en/ulusal-meslek-standard-ana

⁵³ www.myk.gov.tr/index.php/en/ulusal-meslek-standard-ana

Tarım aracısı mesleği Türk Meslekler Sözlüğü'nde 3333.01 koduyla yer almaktadır. Türk Meslekler Sözlüğü Türkiye İş Kurumu'nun istihdama yönelik hizmetlerini yürütürken kullandığı, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) kısa adı ISCO-88 olan *Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi*'ne (International Standard Classification of Occupations, ISCO-88)⁵⁴ göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek ünvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür. Türk Meslekler Sözlüğü istihdam ve eğitim politikaları ve bu politikalara dayalı olarak hazırlanan plan ve programların sağlıklı ve günün koşullarına göre hazırlanmasına yardımcı olmaktadır. İşgücü piyasasına katılan ve üretimde kullanılan teknolojik gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni meslekler, yapılan işgücü piyasası araştırmaları ve tarama çalışmaları ile tespit edilmektedir. Bu çalışmalar küçük ölçekli üretim ortamlarında icra edilen mesleklerin tür ve niteliklerinin belirlenmesi ve bilinmesi açısından da büyük önem arz etmektedir. Bu veriler doğrultusunda işgücü piyasasında belirlenen mesleklerde yapılan iş analizleri neticesinde, standart meslek tanım ve görevleri hazırlanmakta, sınıflandırılıp meslek kodu verilerek Türk Meslekler Sözlüğü'ne eklenmekte ve de sözlüğün kapsamı genişletilmektedir.⁵⁵

ISCO-88 sınıflandırma sisteminde meslek kodları 6'lı kod yapısına sahiptir. Bu kod yapısının ilk dört rakamı mesleğin ait olduğu ana grubu, alt grubu, grubu ve birim grubunu tanımlamaktadır. Diğer son iki rakam ise mesleği tanımlamaktadır. Tarım aracısı mesleği 3333.01 koduyla bu sözlükte yer almaktadır.

Bu kodlamada;

- birinci 3 kodu; Meslek Ana Grubu: Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları'nı,
- ikinci 3 kodu; Meslek Alt Ana Grubu: İş ve İdare ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları'nı,
- üçüncü 3 kodu; Meslek Grubu: İş Hizmetleri Aracıları'nı,
- dördüncü 3 kodu; Meslek Birim Grubu: İş ve İşçi Bulma Aracıları'nı göstermektedir.

Bu sözlükte tarım aracısı güncel bir meslek olarak yer almasına rağmen, mesleğin tanımı, görev ve işlem basamakları yer almamakta, meslek bilgi dosyası bulunmamaktadır.

⁵⁴ www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco88/index.htm

⁵⁵ Türk Meslekler Sözlüğü, 3 Nolu Genelge (04.01.2008) www.tesk.org.tr/tr/mevzuat/08/08003.php

- ▶ **Meslek Kodu:** 3333.01
- ▶ **Meslek Adı:**
Tarım Aracısı
- ▶ **Grup Bilgileri Meslek Ana Grubu:**
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları
- ▶ **Meslek Alt Ana Grubu:**
İş ve İdare ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları
- ▶ **Meslek Grubu:**
İş Hizmetleri Aracıları
- ▶ **Meslek Birim Grubu:**
İş ve İşçi Bulma Aracıları
- ▶ **Gereken Minimum Eğitim Düzeyi:**
İlkokul
- ▶ **Meslek Detay Bilgileri Meslek Tanımı:**
YOK
- ▶ **Görev ve İşlem Basamakları:**
YOK
- ▶ **Güncel Meslek:**
EVET
- ▶ **Meslek Dosyası Olanlar:**
Meslek Bilgi Dosyası bulunmamaktadır.

Türkiye’de bir mesleğin standardının oluşturulması bir dizi faaliyete bağlıdır ve bu süreç Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yönetilmektedir. Ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek; denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere Meslekî Yeterlilik Kurumu 2006 yılında kurulmuştur.⁵⁶ Kurum meslek standardı belirlerken *Ulusal Meslek Standartları’nın ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik*’le⁵⁷ bunu gerçekleştirmektedir.

Bu yönetmeliğin amacı; ulusal meslek standartlarının ve ulusal yeterliliklerin hazırlanması, uygulamaya konulması, güncellenmesi, gerektiğinde uygulamadan kaldırılmasına yönelik usul ve esasları belirlemektir. Bu yönetmelikle tabiplik, diş hekimliği, hemşirelik, ebelik, eczacılık, veterinerlik, mühendislik ve mimarlık meslekleri ile en az lisans düzeyinde öğrenimi gerektiren ve mesleğe giriş koşulları kanunla düzenlenmiş olan meslekler dışındaki mesleklerin standartlarını belirlemektedir. Tarım aracılığı da bu yönetmeliğin öngördüğü süreçlerle belirlenebilecek mesleklerdendir.

Bir mesleğin standardı; iş piyasasının, eğitim ve öğretim kurumlarının öncelikli ihtiyaçları ile Mesleki Yeterlilik Kurumu bünyesinde oluşturulmuş sektör komitelerinin önerileri dikkate alınarak kurumun Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Yönetim Kurulu tarafından onaylanan formata göre hazırlanacak olan meslek standardı ve yeterliliklerin, Türkiye Yeterlilik Çerçevesi seviyesine uygun olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Bir meslek standardının ve ulusal yeterliliğinin geliştirilmesinde, bunu inceleyecek sektör komitelerinde ve standardı onaylayacak Yönetim Kurulu’nun dikkate alacağı ölçütler;

- a** Ulusal meslek standardı, meslekle ilgili faaliyetlerin araştırılması, bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi aşamalarından oluşan iş analizine dayanır.
- b** Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler katılımcı bir anlayışla hazırlanır ve ilgili tarafların görüş ve katkısı alınır.
- c** Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler, mesleki alana ilişkin iş sağlığı ve güvenliği, çevre ve kalite ile ilgili hususları kapsar.
- d** Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler kullanıcılar tarafından anlaşılacak şekilde yazılır.

⁵⁶ Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu (21.09.2006)
www.myk.gov.tr/images/articles/editor/MYK.pdf

⁵⁷ Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik (19.10.2015)
www.mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.
Aspx?MevzuatKod=7.5.21185&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=ulusal%20meslek%20sta

- e Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler hayat boyu öğrenme ilkesi çerçevesinde bireyin kendini geliştirmesini ve meslekte ilerlemesini teşvik eder.
- f Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler açık veya gizli hiçbir ayrımcılık unsuru içermez.
- g Ulusal yeterlilikler, bireyin bilgi, beceri ve yetkinliğinin kalite güvencesi dâhilinde ölçülmesini temin eden unsurları içerir.

Meslek standardı tanımlama süreci⁵⁸

Bir mesleğin standardının belirlenmesi için başlıca üç aşama söz konusudur; (i) başvuru ve görevlendirme, (ii) taslak meslek standardı hazırlama ve görüşe sunma, (iii) sektör komitesinin değerlendirmesi ve onaylaması.

Başvuru ve Görevlendirme

Meslek standardı hazırlamak için başvuran kuruluş(lar) öncelikle ilgili sektöre ilişkin *Meslek Haritası*'nı çıkartmak durumundadır. Sektöre ilişkin meslek haritası çıkartılırken sektörün ana bölümleri (alt sektörler) gruplar halinde sınıflandırılmakta ve her grup altında yer alan meslekler, sınırları ve seviyeleri belirlenmektedir. Meslek haritasının amacı, sektörün genel analizini yapmak, bu yolla alt-sektörlere, mesleklere, çalışan sayılarına, sektördeki anahtar eğilimlere, istihdam özelliklerine ve önceliklere ilişkin genel bir resim sağlamaktır. Meslek haritası birden fazla sektörde geçerli olan (yatay) mesleklerin de resmini ortaya çıkartmada yararlı olmaktadır. Böylece *Ulusal Yeterlilik Sistemi*'nde işgücü piyasasının talebi doğrultusunda, bir meslek dalında yetişmiş çalışanın belirli bir öğrenme süreci sonunda benzer yetkinlikler gerektiren bir başka meslek dalına geçişinin sağlanabilmesi mümkün olacaktır.

Meslek haritası oluşturulduktan sonra ilgili sektör/alanda kuruluş(lar) *Meslek Standardı Hazırlama Başvuru Formu*'nu doldurup ıslak imzalı olarak MYK'ye ileterek başvuru işlemi gerçekleştirirler.

⁵⁸ Vocational Qualifications Authority, Application and Assignment
www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-meslek-standard-hazirlama-suereci/bavuru-ve-goerevlendirme

Meslek standardı hazırlama başvuruları aşağıdaki ölçütler doğrultusunda değerlendirilir.

- Sektörünü temsil etme yeteneği,
- Meslek standardı hazırlama sürecine ilgili sosyal tarafların etkin olarak katılımına ilişkin, ortaklık/iş birliği kanıtları,
- Hazırlanacak standartların kapsamı ve yapılan işin hacmi ile doğru orantılı olarak, meslek standardı geliştirme sürecini yönetmek için sayı ve uzmanlık itibarıyla gerekli insan kaynağı,
- Meslek standardı geliştirmek için gereken altyapı imkanları.

Yapılan değerlendirmeler sonrasında MYK Yönetim Kurulu'nun görevlendirme kararı vermesi halinde, iş birliği protokolü imzalanarak meslek standardı hazırlama çalışmaları başlatılır.

Taslak Meslek Standardı Hazırlama ve Görüşe Sunma

Ulusal meslek standartları, MYK'ye meslek standardı hazırlama başvurusunda bulunmuş ve MYK tarafından yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda görevlendirilen kuruluşlarca ya da MYK tarafından oluşturulan çalışma gruplarınca hazırlanmaktadır.

Meslek standardı hazırlamak üzere görevlendirilen kuruluş, MYK tarafından meslek standardı hazırlama süreci hakkında teknik bir bilgilendirme yapılmaktadır.

Teknik bilgilendirme kapsamında; meslek standardının bölümleri, meslek standardı hazırlama yöntemleri ve süreçte dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında bilgiler sunulmaktadır.

Kuruluşça hazırlanan taslak meslek standartları MYK'ye iletilmekte ve incelemelerin tamamlanmasını takiben, uygun bulunan taslaklar ilgili tarafların görüşüne sunulmaktadır.

Taslak meslek standartları, hazırlayan kuruluş tarafından *Taslak Meslek Standardı Görüş ve Değerlendirme Formu* aracılığıyla ilgili tarafların görüşüne sunulmakta, ayrıca söz konusu taslaklar bir ay süre ile hem MYK'nin hem de hazırlayan kuruluşun internet sitesinde kamuoyunun görüşüne sunulmaktadır.

Taslak meslek standartlarına gelen görüşler, hazırlayan kuruluş tarafından değerlendirilmekte ve uygun bulunanlar taslak meslek standartlarına yansıtılmaktadır. Uygun bulunmayan görüşler ise gerekçeli olarak görüş ve değerlendirme formunda açıklanmaktadır.

Taslak meslek standartları ile görüş ve değerlendirme formu, sektör komitesinin inceleme ve değerlendirmesine sunulmak üzere, kuruluşça MYK'ye iletilmektedir.

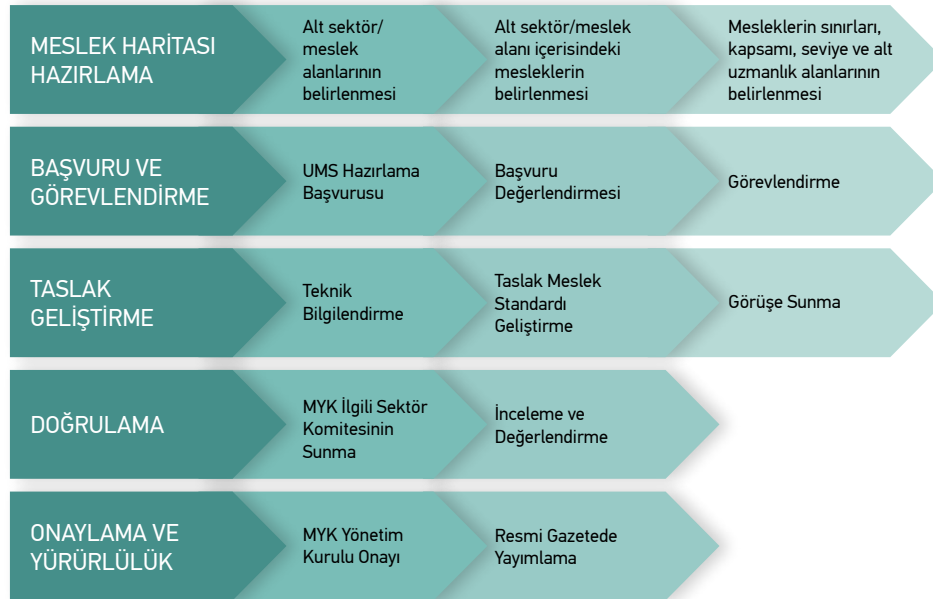
Sektör Komitesi ve Onay

Sektör komitelerinin oluşturulmasına altyapı sağlayacak olan sektörler belirlenmiş ve MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Taslak meslek standartları, görüş ve değerlendirme formu ve ilgili diğer dokümanlar, MYK ilgili sektör komitesince incelenmektedir. Sektör komitesi tarafından incelenen taslak meslek standartları MYK Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

MYK Yönetim Kurulu, sunulan taslak meslek standartlarını usûl yönünden incelemektedir. Yönetim Kurulu tarafından onaylanan ulusal meslek standartları, Resmî Gazete'de yayımlanarak ulusal meslek standardı niteliği kazanmaktadır.

Grafik 1. Meslek standardı tanımlama süresi

Bölüm 3

Tarım Aracısı
Meslek Standardı
Taslağı

Raporun bu bölümünde, Kalkınma Atölyesi tarafından hazırlanan, 'Tarım Aracısı' mesleğine yönelik Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından belirlenen formata uygun olacak şekilde, tarım aracısı meslek standardı taslağı yer almaktadır.

Meslek:	TARIM ARACISI
Seviye:	3
Referans Kodu:	
Taslak Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar):	
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Tarım, Avcılık ve Balıkçılık Sektör Komitesi

Tarım Aracısı (Seviye 3) ulusal meslek standardı 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan 19/10/2015 tarihli ve 29507 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ulusal Meslek Standartlarının ve Ulusal Yeterliliklerin Hazırlanması Hakkında Yönetmelik ve 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre MYK'nın görevlendirdiği tarafından hazırlanmış, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve MYK Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

MESLEK TANITIMI

Meslek Tanımı

Tarım Aracısı: Bitkisel üretim, seracılık, hayvancılık ve balıkçılık faaliyetlerini kapsayan tarım sektörünün işçi sağlayıcılarıdır. Tarım mevsiminin ya da hasat döneminin başladığı dönemlerde işgücüne ihtiyaç duyan işverene işgücü, iş arayan işçiye de iş bulmada ücretli ya da ücretsiz olarak aracılık eden gerçek veya tüzel kişilerdir. Tarım aracısı 'elçi' veya 'dayıbaşı' olarak da adlandırılmaktadır. Mevsimlik tarımsal üretim süreçlerinde işveren ile işçiyi bir araya getiren, bunun karşılığında ücret/komisyon alan, iş süresince işçilerin başta çalışma olmak üzere günlük yaşamsal koşullarının temini ve ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli roller üstlenen ve sorumlulukları olan kimselerdir. Tarım aracıları aynı zaman da işçilerin sağlık ve güvenlik, konaklama, ücretlendirme, nakliye ve eğitim konularını kapsayan bir dizi sorumluluk üstlenmektedir.

Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08: 3333.01 (İş ve işçi bulma araçları)

Bu kodlamada;

- birinci 3 kodu; *Meslek Ana Grubu: Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları'nı,*
- ikinci 3 kodu; *Meslek Alt Ana Grubu: İş ve İdare ile İlgili Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları'nı,*
- üçüncü 3 kodu; *Meslek Grubu: İş Hizmetleri Araçları'nı,*
- dördüncü 3 kodu; *Meslek Birim Grubu: İş ve İşçi Bulma Araçları'nı* göstermektedir.

Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler

- 4857 sayılı İş Kanunu
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- 6098 Türk Borçlar Kanunu
- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu
- 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu
- 1774 Sayılı Kimlik Bildirme Kanunu
- Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği
- Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği
- 2017/6 sayılı Başbakanlık Mevsimlik Tarım İşçileri Genelgesi

Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

- 2011/25 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Mevsimlik Gezici Tarım İşçisi Çocuklarının Eğitim-leri Genelgesi
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında imzalanan 17/02/2012 tarihli İş birliği Protokolü
- 2015 tarihli Sağlık Bakanlığı Toplum sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği Madde 30/2

- 2016/5 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Mevsimlik Tarım İşçileri ile Göçer ve Yarı Göçer Ailelerin Çocuklarının Eğitime Erişimi Genelgesi
- 2011 tarihli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Toplulaştırılmış Çadır Yerleşim Yerleri Yönetimine İlişkin Yönerge
- Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Ulusal Programı
- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO 138 Sayılı Asgari Yaş Sözleşmesi
- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO 182 Sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi
- ILO'nun 184 sayılı Tarımda İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi ve 192 sayılı Tavsiye Kararı
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu
- 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu
- Karayolları Trafik Yönetmeliği
- Karayolu Taşıma Yönetmeliği

Çalışma Ortamı ve Koşulları

Tarım aracı (Seviye 3), işi gereği açık ve kapalı alanlarda çalışır. Çeşitli kurum ve kişilerle iletişim halindedir. Mesleği gereği açık alanlarda, farklı iklimsel koşullarda görev yapar. Esnek çalışma saatlerine sahiptir. Tarımsal üretim gereği hafta sonu, resmî tatiller dahil yılın bütün günleri çalışabilir. Çalışma saatlerini ve günlerini kendisi belirler.

Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Tarım aracı, mevcut hukuki düzenlemelere göre, bu mesleği yapabilmesi için illerde bulunan Çalışma ve İş Kurumu Müdürlükleri'ne başvuru yapıp Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği'nde yer verilen koşulları yerine getirerek çalışma izni almaktadır.

MESLEK PROFİLİ

Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İşçi sağlığı ve güvenliği faaliyetlerini yürütmek	A.1	Eğitilere ve tatbikatlara katılmak	A.1.1	İşçi Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerine katılmak.
				A.1.2	Eğitimde öğrendiklerini çalışma ortamında uygulamak.
				A.1.3	İşçi Sağlığı ve Güvenliği eğitiminde edindiklerini güncellemek
				A.1.4	Risk değerlendirme çalışmalarına katılım sağlamak.
		A.2	Yasal kurallara uymak	A.2.1	İşçi Sağlığı ve Güvenliği konusunda koruma ve müdahale araç ve gereçlerini uygun ve çalışır şekilde bulundurmak.
				A.2.2	Çalışma ortamında tehlikeli durumlarla karşılaştığında durumun giderilmesi için çalışan temsilcisine, iş güvenliği uzmanına veya işverene bildirmek.
		A.3	Ulaşım güvenliğini sağlamak	A.3.1	İşçilerin yaşadıkları yerlerden çalışacakları yere ulaşımını güvenli bir şekilde gerçekleştirmek.
				A.3.2	İşçilerin çadır yerleşiminden çalışma ortamına, bahçe ve tarlaya, ulaşımını güvenli bir şekilde sağlamak.
		A.4	İlk müdahale çalışmalarına katılmak	A.4.1	Tarlada veya bahçede işçilerin karşılaştığı acil durumlarda ilk müdahale çalışmalarına katılmak.
				A.4.2	İlk müdahale için gerekli materyalleri çalışma ortamında bulundurmak.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	İş organizasyonu yapmak	B.1	Kişisel hazırlıkları yapmak	B.1.1	Günlük çalışma programını hazırlamak
				B.1.2	Çalışma ortamına uygun giysiler giymek.
				B.1.3	Kişisel bakımını gerçekleştirmek.
		B.2	İşle ilgili hazırlıkları yapmak	B.2.1	Çalışma ortamına zamanında gitmek.
				B.2.2	İşin gerektirdiği malzemeleri yanında bulundurmak.
				B.2.3	İşçilerin çalışma kayıtlarını yapmak.
		B.3	Raporlama çalışmalarını yapmak	B.3.1	Mevsimlik tarım işçileriyle ilgili raporları hazırlamak için kendini geliştirmek.
				B.3.2	Mevsimlik tarım işçiliğiyle ilgili yasal olarak hazırlamakla sorumlu olduğu raporları hazırlamak, ilgili kuruma sunmak.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	İş organizasyonu yapmak	B.1	Ücretlerle ilgili çalışmalar yapmak	B.1.1	İşçi ücretlerinin belirlenmesi sürecine aktif olarak katılmak.
				B.1.2	İşçi ücretlerini zamanında işverenden eksiksiz olarak almak ve işçiye zamanında ödemek.
				B.1.3	İşçi ücretleri üzerinden kendine pay almamak. Kendi payını işverenden almak.
		B.2	İş sözleşmeleri yapmak	B.2.1	İşverenle iş sözleşmesi yapmak için sözleşme yapma konusunda kendini geliştirmek.
				B.2.2	İşverenlerle yasa gereği iş sözleşmesi yapmak ve bu sözleşmeyi işçilere bildirmek.
				B.2.3	İş sözleşmesine işverenin uymaması durumunda yasal haklarını aramak.
				B.2.4	İşçilerin iş sözleşmesine uymaması durumunda da yasal süreci başlatmak.
		B.3	Çalışanların temel ihtiyaçlarını karşılamak	B.3.1	Çalışanlara çalışma ortamında dinlenme alanı yaratmak.
				B.3.2	İşçilerin çalışma esnasında temel ihtiyaçları olan sağlıklı içme ve kullanma suyunu, tuvaleti temin etmek.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Mevsimlik gezici tarım işçileri için yaşam ortamlarını düzenlemek	C.1	Çadır yerleşim alanlarını bulmak, temin etmek	C.1.1	Mevsimlik gezici tarım işçilerinin geçici olarak konaklayacakları çadır yerleşim yerlerini temin etmek.
				C.1.2	Çadır yerleşim yerlerinin altyapısının (su, elektrik, çöp, kanalizasyon vb.) uygun olmasını sağlamak.
		C.2	Çadır yerleşimlerinin güvenliğini sağlamak	C.2.1	Bu çadır yerleşim yerlerinin güvenli olmasını sağlamak.
		C.3	Mevsimlik gezici tarım işçilerinin güvenliklerini sağlamak	C.3.1	Mevsimlik gezici tarım işçilerinin çalışma ortamına en yakın güvenlik birimlerine kimlik bildiriminde bulunmak.
				C.3.2	Çadır yerleşim yerlerinde ortaya çıkan herhangi bir güvenlik durumunda en yakın güvenlik birimine haber vermek.

Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Bilgisayar
2. Cep telefonu
3. Not defteri
4. İlk yardım seti
5. Araç

Bilgi ve Beceriler

1. İş Kanunu ve Borçlar Kanunu bilgisi (Tarımsal Üretimde Çalışma İlişkilerini Kapsayan Düzenlemeler)
2. İş sağlığı ve güvenliği bilgisi
3. Kriz ve stres yönetme becerisi
4. Mesleğe ilişkin yasal düzenlemeler bilgisi
5. Mesleki teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi
6. Mesleki terim bilgisi
7. Olası tehlike ve risk içeren durumları önceden algılayabilme yeteneği
8. Öğrenme, muhakeme ve algı becerisi
9. Sözlü ve yazılı iletişim becerisi
10. Temel düzeyde hesap yapabilme becerisi
11. Temel ilk yardım bilgisi
12. Trafik mevzuatı ve kuralları bilgisi
13. İşçilerin çalışacağı tarla/bahçelere nasıl ulaşılacağı bilgisi
14. Yolcu taşıma araçlarına ilişkin teknik bilgi
15. Zaman kullanım becerisi
16. İşçi yaşam koşullarının tehlike ve risklerini değerlendirebilme bilgi ve becerisi

Tutum ve Davranışlar

1. Acil ve stresli durumlarda soğukkanlı ve sakin olmak
2. Beraber çalıştığı kişilerle işe göre koordinasyon sağlamak ve uyumlu hareket etmek
3. Çalışma arkadaşlarına doğru ve zamanında bilgi aktarmak
4. Çevre, kalite ve İşçi Sağlığı ve Güvenliği mevzuatında yer alan düzenlemeleri benimsemek ve uygulamak

5. Çocuklarla uygun iletişim kurmak
6. Değişime açık olmak ve değişen koşullara uyum sağlamak
7. Ekip ile organize olmak ve planlı çalışmak
8. İletişim kurduğu işçilere, işverene karşı güler yüzlü, nazik, hoşgörülü ve iyi örnek olacak davranışlarda bulunmak
9. İnsan ilişkilerine özen göstermek
10. İş disiplinine sahip olmak
11. Kendisinin ve diğer kişilerin güvenliğini gözetmek
12. Kişisel bakım ve hijyene dikkat etmek
13. Meslek etiği ve yasal düzenlemelere uygun davranmak
14. Mesleki gelişim için araştırmaya istekli olmak
15. İşverenden ya da çalışanlardan edindiği bilgileri gizli tutmak
16. Planlı ve düzenli çalışmak
17. Risk faktörleri konusunda duyarlı olmak
18. Sorumluluklarını bilmek ve zamanında yerine getirmek
19. Tehlike durumlarında ilgilileri bilgilendirmek
20. Yetkisinde olmayan kusurlar hakkında ilgilileri bilgilendirmek
21. Çalışma süresince dürüstlük, doğruluk ve tarafsızlığı sürdürmek

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

..... meslek standardını esas alan ulusal yeterliliklere göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme, gerekli şartların sağlandığı ölçme ve değerlendirme merkezlerinde yazılı ve/veya sözlü teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları, bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler 15/10/2015 tarihli ve 29503 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mesleki Yeterlilik Kurumu, Sınav, Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde yürütülür.

SONUÇ

Bir Yevmiye Bir Yevmiyedir! Tarım Aracıları ve Türkiye’de Tarımsal Üretimde Çocuk İşçiliği Raporu tarım araçlarının mevsimlik tarımsal üretimde çocuk işçiliğinin ortaya çıkmasında, devam etmesinde ve engellenmesindeki rollerini analiz etmektedir. Tarım aracıları koordine ettiği kişilerin ulaşım, çalışma ve yaşam ortamlarının insan haklarına uygun olmasında rol ve sorumluluğu olan önemli aktörlerden biridir. Bu rol ve sorumluluğu yerine getirmek için işverenlerle, kamu kurumlarıyla, firma ve meslek örgütleriyle ilişki ve iletişim halindedir. Ne var ki tarım aracısının doğrudan ve dolaylı olarak ilişkide olduğu yasal düzenlemeler mesleğini başarılı ve etkili yapmasını yeterince desteklememekte; meslek standartlarının olmaması bu mesleği hemen hemen herkesin yapabilmesine olanak tanımaktadır.

Mevsimlik tarımsal üretimde çocuk işçiliğiyle mücadele başta olmak üzere mevsimlik tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve böylece insan haklarının temini ve ihlallerin engellenmesi için *Tarım Aracılığı Meslek Kriterleri Raporu*’nda tarım aracılığı meslek standartlarının belirlenmesi önerilmekte ve taslak bir teklif sunulmaktadır.

Raporun ilk bölümünde tarımsal üretimde aracılık sistemleri ve standartları belirlenmiş, araçların görev tanımları çeşitli hukuksal düzenlemelerle netleştirilmiş, Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık’taki modellerin hangi yöntem ve araçlar kullanılarak uygulandığı, bu ülkelerin tarımsal üretim ve işgücü yapısına dair veriler ile sunulmuştur.

Amerika’da devlet ve federal eyaletler tarafından uygulanan tarım aracılığı kayıt ve lisans sistemi belli yetkinlik, bilgi ve becerileri olan kişilerin bu alanda çalışmasını ve böylelikle standartları ve işçilere karşı sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlamak veya zorlamaktadır. Ayrıca kamuya açık çevrimiçi doğrulama ve izleme sistemi, denetimi sağlamak ve işçilerin hakları konusunda farkındalığı arttırmaktır. Örneğin, Birleşik Krallık hükümetine doğrudan bağlı olmayan bir kamu kurumu olan Aracılar ve Emek Sömürüsü Otoritesi – Gangmasters and Labour Abuse Authority (GLAA), yasa ile düzenlenen çalışma standartlarının işçiler (yerel ya da göçmen) için sağlanmasını, işçi sömürsünü engellemeyi ve hassas/kırılgan grupları korumayı amaçlayan aracılık ruhsat sistemini yürütmekte, izlemekte ve denetlemektedir.

Raporun iyi uygulama örnekleri bölümünde tanımlayıcı bir şekilde aktarılan bu uygulamalar tarım aracılığının kayıt altına alınmasının tarımsal üretimde işçilik süreçlerinin iyileştirilmesi için en önemli araçlardan biri olduğunu göstermektedir. Bu modellerin Türkiye’de uygulanabilirliğine dair analiz içermeyen önermelerin daha detaylı incelenmesi ve değerlendirilmesi ayrıca önerilmektedir.

Raporun ikinci bölümünde tarım araçlarının kayıtlı hale getirilmesi ve bir meslek olarak kabul edilmesi konusunda Türkiye’ye özgü bir model sunulmaktadır. Tarımsal üretimde çocuk işçiliğinin azaltılması, önlenmesi ve çocuk koruma çalışmalarının etkili olması için tarım aracılığı mesleğinin standartlarının belirlenmesi; tarım aracılığı için bir eğitim programı geliştirilmesi, mesleğe giriş bir sertifika programına bağlanması önerilmektedir. Ayrıca tarım araçlarının meslek odası olarak örgütlenmesinin desteklenmesi ve hem kayıt hem de denetim sürecini işletecek olan bu meslek odasının yönetim ve izleme çalışmaları gerekli görülmektedir.

Tarım aracılığı meslek standardının tanımlanması için atılması gereken adımlar şöyledir;

- a** Mesleki Yeterlilik Kurumu'na başvuru yapıp, tarım aracılığı meslek standartlarının belirlenmesi için ilgili sektör kurulundan karar çıkartılması talep edilecektir.
Karar çıkmaması durumunda tarım aracısının meslek standardı için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Türkiye Ziraat Odaları Birliği nezdinde savunu çalışmaları yapılacak ve kararın çıkartılması için girişimlerde bulunulacaktır.
- b** İlgili sektör kurulundan bu kararın çıkması durumunda, Mesleki Yeterlilik Kurumu'na meslek standardının hazırlanması için Kalkınma Atölyesi'nin görevlendirilmesi için başvurusu yapılacaktır.
Görevlendirme alınamadığı takdirde, bu görevlendirmeyi alma olasılığı bulunan kurumlarla görüşmeler yapılacaktır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği başta olmak üzere, çeşitli kurumlarla görevlendirme almaları konusu görüşülecektir.
- c** Mesleki Yeterlilik Kurumu'ndan görevlendirme alındığı takdirde meslek standardının hazırlanması için, konunun taraflarıyla bir araya gelinerek, meslek standardı hazırlanacak, kuruma gönderilecek ve daha geniş kesimlerden geri bildirim alınması sağlanacaktır.
- d** Geri bildirimler geldikten sonra, meslek standardı Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun onayına sunulacak, onayın alınması ile Resmî Gazete'de yayımlanacaktır.
- e** Meslek standardı belirlenen Tarım Aracılığı'nın ulusal yeterliliklerinin⁵⁹ ortaya konulması için yeni bir süreç başlatılacaktır.

⁵⁹ Ulusal yeterlilikler;

- Ulusal ya da uluslararası meslek standartları temel alınarak hazırlanan,
- Öğrenme, ölçme-değerlendirme amacıyla kullanılan,
- Bireylerin mesleğini başarı ile icra etmesi için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler ile bu bilgi, beceri ve yetkinlikleri kanıtlamaları için nasıl bir ölçme ve değerlendirme sürecinden geçmeleri gerektiğini açıklayan, MYK tarafından onaylanarak yürürlüğe giren teknik belgelerdir.

Ulusal yeterlilikler ile uyumlu ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetleri MYK tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca gerçekleştirilmektedir. Yapılan sınavlar sonucu başarılı olan bireylere MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi verilmektedir.

